

Son günlerde Gökova'yı düşünür oldum. Hâlbuki Kanaryalar nere, Gökova nere. Herhalde okyanus tuttu. Teknenin içinde çalkalanmaktan yarı sarhoş zihnim hayal mi görüyor. İşte gene Gökova'dayım, biraz ilerimde Sadun Boro ve Kısmet...

Uzaklar II Atlantik Okyanusu'ndaki Kanarya Adaları'na demirledi. Kanaryalar güneşli ve ılıman havasıyla Kuzey Avrupalıların çok rağbet ettiği bir yer. Upuzun plajları ülkelerinde güneşe hasret kalmış turistlerle dolu. Bu çok anlaşılır bir şey. Ancak marinaların ağzına kadar tekneyle dolu olmasına ben şaşırdım. Bu teknelerin çoğu dışarıdan gelmiş denizcilere ait. Bir kısmı Karayipler'e veya bizim gibi Brezilya tarafına giderken uğrayanlar. Diğerleri buraya uzun süreliğine gelmiş. Adalar arasında dolaşıyorlarmış. Sırf bunun için binlerce mil yol kat edip, buralara kadar gelmelerini ben yadırgadım.

Çünkü gördüğümüz kadarıyla adalar arasında keyifli bir deniz hayatı yaşamaya pek imkân yok. Her şeyden önce demirlemeye uygun koy sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Bu koylar da okyanusun ölü dalgalarına açık. Bu koylardan birinde sözüm ona demirleyen bir tekne, sabaha kadar sallanıp duruyor. Volkanik adaların sahil şeridi boz renkli yamaçlar ve sarp kayalıklarla çevrili. Kendiliğinden yetişmiş tek ağaç yok. Adalar arasında rüzgâr çok sert esiyor. Bir adadan diğerine giderken küçük bir fırtınanın içinden geçmek icap ediyor.

{datsopic id=90 align=left}11 Ekim 2008'de yola çıkan Uzaklar II'yi uğurlayanlar arasında Sadun Boro da vardı.

Bizimle birlikte aynı koyları paylaşan diğer teknelerdeki denizciler belki rahatsız olmuyorlar, ama benim bu sözde demir yerlerinde sallanmaktan içim dışına çıkıyor, aklıma hep Gökova'nın sakin koyları geliyor. İnsan yaşadığı yerlerin kıymetini içindeyken galiba tam olarak bilemiyor. Eğer bugün bir Gökova koyunda olsam, herhalde eğilir denizini öperdim! Gökova'yı düşünürken, aklıma Sadun Boro adının da geldiğini fark ediyorum. İkisi sanki birbirlerini tamamlıyor.

Sadun Boro'nun çocukları

Kanaryalar'ın bu tuhaf demir yerlerinde aklımdan bunlar geçerken, seyahatimizin web sitesine gönderilmiş bir yazı dikkatimi çekiyor. Serkan Tilki adlı site takipçisi Gökova'daki Okluk koyuna 'Sadun Boro' adının verilmesini önermiş. (Bir başkası ise bu öneriye karşı çıkmış, ama niçin karşı çıktığı yazdığı yazıdan anlaşılmıyor.) Gökova ve Sadun Boro'yu düşünürken, üstüne bir de bu yazıları okuyunca, bu ayki dergiye aşağıdaki konuyu yazmaya karar veriyorum. Tam da teknelerin Gökova'ya doğru yelken açtığı şu günlerde... Onlara gidecekleri koyların ve bu koyların korunması için hayatını vakfetmiş bir insanın kıymetini bir kez daha hatırlatır, diye düşünüyorum. Seyahat anılarımıza bir sonraki sayıda, kaldığımız yerden devam ederim nasıl olsa.

Sadun Boro'nun kim olduğunu uzun, uzun anlatmaya gerek var mı? Bu büyük denizcinin önemini vurgulamak için, bugün denizlerde dolaşan Türklerin onun hakkındaki düşüncelerini bilmek yeter. Bu denizcilerin büyük çoğunluğu kendilerini Barbaros'un torunları olduğu kadar, "Sadun Boro'nun çocukları" olarak da görürler. Barbaros'tan bahsederken konu günümüze geldiğinde, çoğumuzun aklına hemen Sadun Boro'nun adı gelir. O adeta Barbaros'un çağdaşdır. Acaba bugünün Türkiye'sinde, böylesine önemli bir tarihi kişilikle eş tutulan bir başkası var mıdır?

Gökova Körfezi

Sadun Boro denizlerde geçen ömrünün son otuz yılını Ege kıyılarına, özellikle de Gökova'ya adamıştır. Gökova neresidir? Bu soruyu "Gökova dünyanın en güzel köşesidir," diye cevapladığımızda, bu cevap kulağa ülkesini seven birinin iyi niyetli bir sözü gibi gelebilir. Ya da turistik broşürlerden alınmış bir klişe duyduğumuzu sanabiliriz. Ancak bu sahilleri dolaşan dünya denizcileri de aynı kanıda. Onları da Gökova Körfezi'nin doğal güzellikler açısından, benzerleri içinde dünyanın en güzel yeri olduğunu yazdıklarına, söylediklerine şahit oluyoruz.

Böylesine eşsiz bir doğa parçasının fazlaca bir tahribata uğramadan bugüne kadar gelmesi kolay olmadı. Üstelik son otuz yılda yurdun hemen her güzel yerinde inanılmaz bir kıyım yaşanırken... Gökova'nın büyük kısmının bu kıyımın dışında kalmasını sağladığı için Sadun Boro'ya ne kadar teşekkür etsek azdır.

Onun son otuz yılda Devlet Başkanlarından Başbakanlara, yöre köylülerinden balıkçılara kadar uzanan geniş bir kesimi Gökova'nın değerine inandırmak için gösterdiği çabalara, bu esnada karşılaştığı değerbilmezliklere, menfaat sahiplerinden aldığı tehditlere nasıl üzülüp kızdığına, ama bunların hiç birine pabuç bırakmayıp bildiği yolda yürümeye devam ettiğine çok kişi şahit oldu.

{datsopic id=89 align=left}Gökova'nın büyük kısmının kıyımın dışında kalmasını sağladığı için Sadun Boro'ya ne kadar teşekkür etsek azdır.

Vasiyet

Onun adı değil Okluk koyuna, Gökova Körfezi'ne veya daha fazlasına verilse bile azdır. Ancak kendisinin bu yönde bir isteği olduğunu sanmıyorum. Bizim tanıdığımız Sadun Ağabey adının Gökova'ya verilmesini sadece bir bakıma anlamlı bulur. Kendisinden sonra buraları yağmalamaya teşebbüs edeceklerin adından ürkeceğini düşündüğü için. Ancak bunun için adının kullanılmasına izin verebilir.

Sadun Ağabeyin Gökova'dan kendisiyle ilgili tek bir isteği olduğunu biliyoruz. Öldükten sonra Okluk koyuna (yoksa Sadun Boro Koyu mu demeliyiz) gömülmek! Son yıllarda daha çok kalmaya başladığı Okluk koyunda nereye gömülmek istediğini de tanıdıklarına tarif etmiştir.

Burası Kısmet'i bağladığı 'sekiz numaralı' çam ağacından güneye doğru kıvrılan bir patikanın sonunda, çam ağaçlarının ve pirnar çalılarının çevrelediği bir yamacın üzerindeki düzlüktür. Yamaçtan bakılınca aşağıdaki 'Deniz Kızı' heykeli ve sevgili Gökova'sının lacivert suları görülür. Ancak daha çok uzun yıllar sonrasına dair bu isteği yerine getirmek için, Bakanlar Kurulu'nun izni gerekmektedir.

Büyük Çatı

{datsopic id=222 align=left}Gökova'daki irili, ufaklı sayısız koyun en güzellerinden Büyük Çatı koyuna demirlediğimde hep Sadun Ağabeyi anarım. Yamaçları göz alabildiğine çam ağaçlarıyla kaplı koya girip demirledikten sonra koyun girişi gözükmez, insan bu havuz gibi koya nasıl girdiğine şaşar. Etrafına baktıkça kendini masallardaki gizli bahçelerden birine gelmiş gibi hisseder.

Mehtaplı gecelerde ay ışığı çam ağaçlarının suya vurmuş aksinde oynaşır durur. Güvertede oturup tabiatın o derinden gelen sessizliğine kulak kabartırken, aklıma bu cennet köşenin uğursuz bir felaketten nasıl son anda kurtulduğu gelir. Ve Sadun Ağabeyi bir kez daha şükranla

anarım.

Onun Gökova için yaptıkları ancak gözünü budaktan esirgemeyen bir aşığın göze alabileceği türdendir. Bunlara bakınca böyle eşsiz yerleri sadece yasalarla, özel koruma kanunlarıyla korumaya çalışmanın yeterli olmayacağını, yasalardan başka, bu güzelliklere tutulmuş gözü kara bir aşığa da gerek olduğunu anlarız. Aşağıda anlatacağım olay bence bunun kanıtıdır.

Büyük Çatı koyuna demirlediğimde hep Sadun Ağabeyi anarım. Onun Gökova için yaptıkları ancak gözünü budaktan esirgemeyen bir aşığın göze alabileceği türdendir.

Bebek Koyunda

İstanbul Boğazı'nda Bebek sahiline demirlemiş büyük bir yatın salonunda kadehler şerefe kalkıyordu. Çatalımdaki ahtapot parçasını ağzıma atarken, "Keşke Sadun Boro Ağabeyimiz de burada olsaydı, ahtapotu ne de çok sever..." dedim. Sözümü tamamlamamla birlikte geniş salonda derin bir sessizlik oldu.

O sabah işleri bozulunca kaptanlık yapmaya başlayan eski bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Çalıştığı tekne Fenerbahçe'deki marinada bağlıydı. Kahvelerimizi içerek sohbet ederken yatın sahibi, yanında arkadaşlarıyla birlikte çıkageldi. Boğazda bir gezinti yapmak istiyorlarmış. Ben izin isteyerek kalktım. Tekne sahibi yaptığımız dünya seyahatinden tanırmış. Gelmem için ısrar etti.

Sohbet ederek yola koyulduk. Aslında ben de onu basından tanıyordum. Rusya'dan boruyla doğal gaz taşıyan tanınmış bir iş adamıydı. Boğaz'a girince telefonla ünlü bir balık lokantası arandı. Sipariş edilen mezeler, balıklar Bebek açığına demirlemiş tekneye bir botla özel kaplar içinde servis edildi. Kocaman bir levrek bütün olarak ve tam kıvamında pişirilmişti. Neşeyle yenilip içilmeye başlandı. Ta ki ben Sadun Ağabeyin kulaklarını çınlatana kadar.

Onun adını anmamla birlikte etrafımdaki her şey sanki birden durdu. Kadeh kaldıran eller bile neredeyse havada asılı kalmıştı. Adeta birisi sihirli değneğini sallamış, yatın salonundaki hayatı dondurmuştu. Bana ölüm sessizliği gibi gelen uzun bir aradan sonra işadaminin sesi duyuldu: "O sevgili Sadun Ağabeyinizin bize yaptıklarını bir bilerseniz..." Meraklandım, Sadun Ağabey acaba neler yapmıştı...

Onun adı değil Okluk koyuna, Gökova Körfezi'ne verilse bile azdır. Ama o, buna bir sebeple izin verir; buraları yağmalamaya eşebbüs edeceklerin adından ürkeceğini düşündüğü için. **Çevreci Tatil Köyü**

Ünlü işadamı Sadun Boro'nun yıllar önce kendisine 'yaptıklarını' anlatmaya başladı. Sahibi olduğu şirket Büyük Çatı koyunda bir tatil köyü kurmaya karar vermişti. Gökova hassas bir bölge olduğundan gerekli izinleri almak kolay olmamıştı. Çok 'çalışmaları' gerekmiş, ancak sonunda Orman İdaresi'nden ve ilgili bakanlıklardan gerekli izinleri ve tahsisleri almayı başarmışlardı. Ön yatırımlar yapılmış, inşaat aşamasına gelinmişti.

İşadamı hikâyesinin bu aşamasına geldiğinde durdu. Masanın üzerindeki rakı bardağına uzandı. Kadehi kafasındaki kötü bir anıyı kovmak ister gibi başına dikerek bir dikişte bitirdi. Boşalan bardağı öfkeyle masaya bırakırken, "İşte tam bu sırada 'o Sadun Boro'nuz' ortaya çıktı," dedi. "Orada ağaçlar çok sık olduğundan bazılarının kesilmesi gerekiyordu. Bunlar beyaz boyayla işaretlenmişti. Balıkçılardan biri tutmuş, 'koydaki ağaçları kesecekler', diye kendisine yetiştirmiş. Hâlbuki ağaçların sadece küçük bir kısmı kesilecekti."

Kismetsiz iş adamı

Hikâyenin bundan sonrasını az çok tahmin ederek dinlemeyi sürdürdüm. Çatı koyuna otel yapılacağını öğrenen Sadun Boro, işadamının ifadesiyle önce 'yazıp-çizmeye' başlamış. Çevrenin bozulacağından filan söz ediyormuş. Sonra ta 'Ankaralara' kadar gidip yetkililere 'bağırılmış, çağırılmış, yaygara yapmış.' Herkesi ayağa kaldırmış. Ve sonunda tatil köyü için verilen izinler iptal edilmiş. Otel inşaatı daha başlamadan durdurulmuş. Yaptıkları onca yatırım, harcadıkları emek, her şey boşa gitmiş.

Şanssız işadamı hikâyesinin sonuna geldiğinde soluklanarak boş bardağına uzandı. Bardağı yarıya kadar rakıyla doldurduktan sonra üzerine su ilave etti. "Ben de çevreciyimdir, ağaçlara filan bir zarar vermeyecektik," diye sözlerine devam etti.

Sadun Boro, denizlerde geçirdiği son 30 yılını Ege kıyılarına özellikle de Gökova'ya adadı.

“Evler de çevreyle uyumlu olacaktı; hepsini yeşile boyayacaktık.”

Durdu, ahtapot tabağına doğru öfkeli bir bakış fırlatarak, “Bu sizin Sadun Boro’nuz yüzünden çok zarar ettim, o günden beri canım ne Bodrum’a ne de Gökova’ya gitmek istiyor,” dedi. Söyleyecekleri bitmişti. Bir süre herkes sessiz kaldı.

Başından geçenleri anlatırken ikide bir ‘...Sadun Boro’nuz’ diyerek onu aşağıladığını sanan şanssız işadamına bir an acıdım. Çölde kutup ayısına rastlayan kısmetsiz bedevi gibi, o da yatırıma çıktığı Gökova’da Sadun Boro’ya rastlamıştı! Ama acımam çabuk geçti. İçimden gülerek, geçirdim: “İyi ki varsın sevgili Sadun Boro’muz...”